

DYSKUSJA*

W części końcowej konferencji odbyła się dyskusja, w której poruszano między innymi problemy wykorzystania kwalifikacji, zadowolenia z pracy, płynności kadr oraz aktualnej sytuacji na rynku pracy.

Pierwsza głos w dyskusji zabrała prof. dr hab. J. Kulpińska, koordynator problemu badawczego. Wypowiedź dotyczyła związku zasobów pracy na wsi z przebudową gospodarki wiejskiej i zmianą struktury agrarnej oraz problemu wykorzystania kwalifikacji. Przestrzegła przed wysuwaniem zbyt pochopnych wniosków z analizy badań ankietowych dotyczących wykorzystania kwalifikacji pracowniczych. Większość respondentów podkreślała mały stopień wykorzystania swoich kwalifikacji w pracy zawodowej. Zdaniem prof. Kulpińskiej na tak pesymistyczną ocenę wpłynęły trzy zjawiska:

- okres przeprowadzania badań przypadł na rok 1983, w którym większość elementów majątku narodowego nie była odpowiednio wykorzystana, dotyczyło to gospodarki surowcami, maszynami, czasem pracy, również i kwalifikacji;

- w społeczeństwie panował nastrój frustracji, występował brak motywacji do pracy, poczucie zbędności w zakładzie pracy itp.;

- duża część zatrudnionych zwłaszcza urzędników pragnęła podjąć pracę samodzielną a nie w zespole.

Następnie prof. Kulpińska wyraziła wątpliwość pod adresem wystąpienia dra Z. Sadowskiego, czy Centralny System Informacyjny rzeczywiście przyczyni się do poprawy skomplikowanej sytuacji w zatrudnieniu.

W obronie systemu wystąpił dr Z. Sadowski, reprezentujący Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie. Podkreślił, że

* Opracowały mgr Jadwiga Langner i mgr Małgorzata Bzdak, asystentki w Katedrze Planowania i Statystyki UŁ.

proces komputeryzacji jest procesem obiektywnym i nie można go nie zauważać. Funkcjonujące obecnie systemy informacyjne są, zdaniem mówcy, budowane na błędnych podstawach i dlatego nie spełniają swoich zadań. Istnieje konieczność ujednolicenia bazy informacyjnej we wszystkich jednostkach. Tu posłużył się opisem wzorcowego systemu informacyjnego w warszawskim Wydziale Zatrudnienia i Spraw Socjalnych. Wprowadzenie systemu informacyjnego na rynkach pracy znacznie skróciłoby czas poszukiwania pracy. Podkreślił również, iż system taki nie koliduje z samodzielnością przedsiębiorstw. Sprawy te reguluje ustawa o statystyce przedsiębiorstw.

Dr J. Kowalewski, adiunkt w Instytucie Ekonometrii i Statystyki, poruszył sprawę zależności między zadowoleniem z wykonywanej pracy a stażem pracy. Następnie omówił kwestię prognozy demograficznej do 2025 r. ze szczególnym zwróceniem uwagi na kształtowanie się zasobów pracy na wsi. Do 2000 r. będzie się obserwować stabilność procesów na rynku pracy, a istotnych zmian można oczekiwać dopiero w latach 2010-2025. Zjawiska na rynku pracy w tym okresie mogą wymusić szereg procesów, m.in. zmianę istniejącej struktury agrarnej. Obecnie szanse na zmniejszenie zatrudnienia w rolnictwie do 2000 r. są właściwie żadne. Dyskutant mówił też o możliwościach zmiany struktury agrarnej. Wskazał na duże rezerwy w zasobach pracy na wsi pod warunkiem jej przebudowy.

Następnie do dyskusji włączył się dr W. Dymarski, reprezentujący Instytut Polityki Społecznej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Ponownie podjął on sprawę wykorzystania kwalifikacji. Przypomniał, iż nabyte kwalifikacje dzieli się na 4 grupy: ogólne pojęcie o pracy, wiedza, umiejętności i nawyki. Badania uwzględniające ten podział byłyby bardziej interesujące. Postulował więc bliższe zajęcie się tym zagadnieniem. Inną kwestią omawianą przez niego była nadmierna ruchliwość pracownicza i problemy jej ograniczania.

O specyficznej sytuacji na rynku pracy w NRD mówił dr Hellriegel, pracownik Instytutu Nauk o Pracy Uniwersytetu im. K. Marksa w Lipsku. Poruszył on między innymi problem zachęcania absolwentów dziesięciolatek do podejmowania zawodów rzadkich: piekarzy, szewców. Są one niezwykle potrzebne społeczeństwu,

ale zbyt niskie płace nie zachęcają młodych ludzi do ich wyboru. Dalej poruszył sprawę automatyzacji w niemieckim przemyśle; widzi w niej szansę lepszego wykorzystania kwalifikacji.

Ostatnim przedmiotem dyskusji było zagadnienie wcześniejszych odejść na emeryturę i zależności pomiędzy zadowoleniem z pracy zawodowej a długością stażu pracy. W tej sprawie zabrali głos dr W. Obraniak, reprezentujący Instytut Ekonometrii i Statystyki i prof. dr hab. J. Kulpińska.

Badania socjologiczne pokazały, że główną przyczyną wcześniejszych odejść na emerytury były złe stosunki międzyludzkie, ogólnie panująca nieżyczliwość, niedocenianie pracy itd. Prof. Kulpińska zwróciła również uwagę na czynniki sprzyjające wzrostowi zadowolenia z pracy w miarę wydłużania się stażu pracy. Podkreśliła, że niezadowoleni odeszli z pracy wcześniej, w miarę upływu lat część oczekiwań została już zaspokojona, część natomiast zredukowana.

Prof. dr hab. H. Mortimer-Szymczak z Katedry Planowania i Polityki Ekonomicznej postulowała zbadanie reperkusji odejść na wcześniejsze emerytury w przedsiębiorstwach.

Podsumowania dyskusji dokonała prof. dr hab. H. Mortimer-Szymczak, która podziękowała również wszystkim za udział w konferencji.

